

Jean Dubuffet

tuto jedinou tvář; neumím si představit ministerstvo kultury jinak než jako policii kultury, s policejním prefektem a komisaři. Tato podoba je pro mne zvlášť nepřátelská a odpuzující.

Myslím, že pro kolektiv je zdravé, když se jedinci, jimiž je tvořen, snaží prosazovat individuální hodnoty na úkor hodnot společenských a když je patřičně pocíťován a udržován protiklad mezi individuálním a společenským blahem. Pokud se totiž jedinec podřizuje společenským hodnotám, pokud jej začne plnit nadšením společenské blaho spíše než jeho vlastní, nebude žádných jedinců a v důsledku toho nakonec ani žádný kolektiv, leda bezkrevný. Vrtochy, nezávislost, vzpoury, jež stojí proti společenskému řádu, jsou jedním z nezbytných předpokladů dobrého zdraví každé etnické skupiny. Její zdravotní stav lze potom poměřovat podle počtu porušovatelů jejích zákonů. Nic nevede k větší zkostratělosti než duch *uctivosti*.

Udělovat umělecké produkci společensky *záslužný* charakter, dělat z ní honorovanou společenskou činnost, znamená hrubě falšovat její smysl, neboť umělecká produkce je činnost výhradně a ryze indi-

viduální, a v důsledku toho zcela protikladná každé činnosti společenské. Nemůže být ničím jiným než činností antisociální, nebo alespoň asociální.

Mějme na paměti, že v roce 1900 byl individualismus vynášen do nebe. Byla to doba dětinských výstřelků hraběte z Montesquieu, povznesených slůvek z bulvárů, která odrážela zálibení celé epochy v „originálním“ a „excentrickém“, jak se tenkrát říkalo; tyto výrazy koneckonců oslovovaly neposlusné, nezávislé, anarchisty. Tento postoj vzkvétal ve všech vrstvách společnosti a naprosto převažoval také mezi intelektuály a umělci, mezi nimiž vyvolával ducha novosti, jímž se vyznačuje tehdejší tvorba. Tento individualistický duch nicméně od té doby neustále upadá a ve všech oblastech jej nahrazuje konsensus, založený na potlačení svobodného individuálního rozmaru ve prospěch společenského blaha.

Kolektiv dnes v téměř jednomyslné shodě vydává za mistry myšlení profesory. Vládne představa, že profesori, kteří měli dlouho možnost podle libosti zkoumat uměleckou produkci minulých dob, jsou z tohoto důvodu lépe než ostatní informováni

